

El desafiament de la transició energètica

L'Acord de París del 2015 va fixar l'objectiu d'evitar que l'increment de la temperatura del planeta assoleixi els 2 graus en relació amb els nivells preindustrials i de fer esforços per limitar aquest augment a 1,5 graus. Aquest objectiu, ambiciós però ineludible, exigeix un descens molt important a nivell global de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, quelcom que només serà possible en el marc d'una transició energètica que redueixi la demanda d'energia i que evolucioni cap a un *mix* d'energies més netes.

Es tracta d'un àmbit en què la UE pot exercir un clar lideratge a nivell mundial. De fet, ja ho fa, i el seu grau de compromís contrasta amb la desgana, quan no rebuig, de l'actual Govern dels EUA. La UE té prou massa crítica per tenir un impacte sobre el conjunt del planeta i, també, per arrossegar altres països.

A més a més, aquesta àrea ofereix un àmbit natural en què la UE pot compartir esforços en termes de recursos públics i aprofitar-ho per potenciar la seva capacitat fiscal. Una part important d'aquests recursos hauria de servir per impulsar la recerca bàsica en tecnologies que poden ser claus per aconseguir els objectius de l'Acord de París i que estan més lluny de ser econòmicament viables a gran escala, com la utilització de l'hidrogen com a font d'energia o possibles formes de captura i d'emmagatzematge de diòxid de carboni. La UE també haurà d'avançar en la integració dels mercats energètics nacionals, més necessària encara si augmenta la dependència d'energies renovables de generació intermitent, com la solar o l'eòlica, que requereixen de xarxes de major escala, capaces d'equilibrar l'oferta i la demanda.

Des del punt de vista de les empreses i de les llars, és imprescindible que existeixi un marc regulador clar i estable per a la transició energètica. Idealment, les lleis que el defineixen haurien de comptar amb un ampli consens polític i social –una garantia d'estabilitat–. Moltes empreses hauran de realitzar grans inversions per liderar o per adaptar-se a aquesta transició amb horitzons de rendibilitat a llarg termini, decisions que exigeixen certesa i seguretat jurídica. Les llars, a l'hora de decidir quin tipus de casa o de vehicle volen adquirir, també han de saber a quines regles s'han d'atenir. Cal evitar situacions com l'actual, en què, en diversos països europeus, la incertesa sobre les possibles futures restriccions de circulació als vehicles dièsel ha contribuït a una aturada de les vendes.

El sistema financer també haurà de jugar un paper central en el procés de transició energètica. La Comissió Europea ha estimat que s'hauran de mobilitzar inversions per uns 200.000 milions d'euros a l'any. El sistema financer, en el seu paper d'intermediari entre l'estalvi i la inversió, serà clau per orientar recursos cap a projectes que contribueixin a adaptar-se i a mitigar el canvi climàtic. Per aconseguir-ho, serà necessari que integri criteris ambientals en les decisions financeres, un dels pilars de les anomenades finances sostenibles. Això no significa renunciar a la rendibilitat: estudis recents indiquen que les inversions responsables poden oferir un millor binomi rendibilitat-risc.

Més enllà de les consideracions econòmiques i financeres, la transició energètica és també un tema de responsabilitat. De tots, dels particulars i de les empreses. Responsabilitat per fer el correcte. I el correcte és fer el que estigui en les nostres mans per deixar un planeta en condicions a les generacions futures.

Enric Fernández
Economista en cap
31 de març de 2019